

[Karl Olsen.]

en dybtgaaende Undersøgelse af alt vedrørende de private Eksamensskolers Forhold, undervisningsmæssigt og økonomisk. Den Forskel i Behandlingen af Friskolerne, som altsaa omfattes af dette Lovforslag, og den private Eksamensskole med Hensyn til Støtte fra det offentlige — hvilken Forskel Ministeren var inde paa —, tror jeg ikke man vil kunne opretholde. Jeg tror det vil være nødvendigt, saaledes som jeg var inde paa det i mit første Indlæg, at anerkende begge Skoleformer som private Skoler, hver med sin Funktion selvfølgelig, men den økonomiske Støtte, der skal ydes dem fra Staten, maa være den samme.

Den højtærede Minister var inde paa, at Friskolen var noget saa dybt forskelligt fra Eksamensskolen, og jeg kan fuldt ud anerkende de smukke Betragtninger om Friskolens Værdi i Forhold til den offentlige Skole, som Ministeren fremsatte. Jeg anerkender den Værdi, der ligger i, at man gennem Friskolen kan modvirke en Ensretning, men jeg kan ikke se, at ikke en tilsvarende Mulighed maa eksistere inden for den højere Undervisning. Man kan ikke motivere en Særstilling for Friskolen økonomisk ved, at den skulde have en særlig Funktion fremfor den private Eksamensskole.

Men jeg siger altsaa paa mit Partis Vegne Tak for den højtærede Ministers Tilsegn om at tage op til velvillig Overvejelse de Tanker, der er ført frem, og vi haaber at kunne se et Resultat deraf i en overskuelig Fremtid.

Erik Appel: Jeg vil gerne udtale min store Glæde over den Tilslutning, som Lovforslaget har faaet fra næsten alle Sider. Jeg vil ogsaa takke det ærede Medlem Hr. Hauberg for den Velvilje, han, ganske vist noget modstræbende, har givet Udtryk for over for selve Friskolen. Jeg tror ikke, det ærede Medlem behøver at være bange for, at den større Støtte skal virke forstyrrende ind paa Friskoledannelsen, saa den vil give Rum for Kværuanter, som det ærede Medlem har talt om. Sagen er nemlig den, at for at en Friskole skal vedblive at bestaa, kræves der en aandelig Samstemning mellem de Forældre, der slutter sig om den, og en saadan Aand kan ikke i Længden opretholdes blandt Kværuanter. Jeg haaber derfor, at det skal lykkes at faa det ærede Medlem til at slutte sig til Lovforslaget gennem den Forhandling i Udvalget, der kommer.

Hvad angaar Forsømmelser vil jeg

gerne sige, at jeg ikke tror, de er større inden for Friskolen end inden for den offentlige Skole. I hvert Fald er det saaledes for de Friskoler og Privatskoler, jeg kender, at Forældrekrederen der selv holder ret skarp Justits med de enkelte Børn, som forsømmer i større Stil.

Inger Merete Nordentoft: Den højtærede Undervisningsminister og flere af de ærede Ordførere har givet Udtryk for, at man burde oprette de Forsøgsskoler, som vi har ønsket Staten skulde oprette, som Friskole. Det kan man jo ogsaa meget godt gøre; det har været gjort før, og det vil rimeligvis blive gjort igen. Jeg kan blot nævne den Friskole, hvor Lærer Emborg paa Fyn med stort Udbytte har arbejdet med nyere Undervisningsmetoder. Men det rokker efter min Mening ikke ved den Pligt, som Stat og Kommune har til at søge et pædagogisk Forsøgsarbejde sat i Gang. Jeg vil gentage, at hvis den danske Stat ikke paatager sig dette Arbejde, vil den danske Folkeskole komme til at sakke bagud i Forhold til de øvrige demokratiske Landes Skoler. Der har Sverige lige gjort en stor Indsats for en Forsøgsskole og for at faa saa mange Forsøg i Gang som muligt i den offentlige Skole. Stat og Kommune maa have Pligt til at sørge for, at den offentlige Skole ikke stivner, men udnytter vor Tids pædagogiske og psykologiske Viden. Denne Pligt kan man ikke overdrage til Friskolen; hvis fornemste Formaal set med Forældrenes Øjne er, at Børnene i Skolen skal møde det samme Livssyn som i deres Hjem. Forsøgsskolen skal ikke være en Livssynsskole, men det skal være en Skole, hvor Lærerne er forpligtede til under videnskabelig Vejledning og Kontrol at arbejde med metodiske og pædagogiske Problemer i højere Grad, end de er i Almindelighed, og det kan og maa ikke være en privat Opgave i 1946.

Jørgen Jørgensen: Jeg tror, denne Debat har gjort sin Nytte. Det var i hvert Fald meget glædeligt at høre det ærede Medlem Hr. Hauberg i anden Omgang, hvor det ærede Medlem viste helt anderledes Forstaaelse for Spørgsmaalet, end da han første Gang havde Ordet. Men der er dog et Par Ting endnu, som jeg synes maa siges.

Naar det ærede Medlem Hr. Hauberg siger, at han ikke har noget imod Friskolen, men den maa bare ikke faa større Tilskud, end den faar nu, og naar han erkender, at det er Forældrenes Ret, at de selv